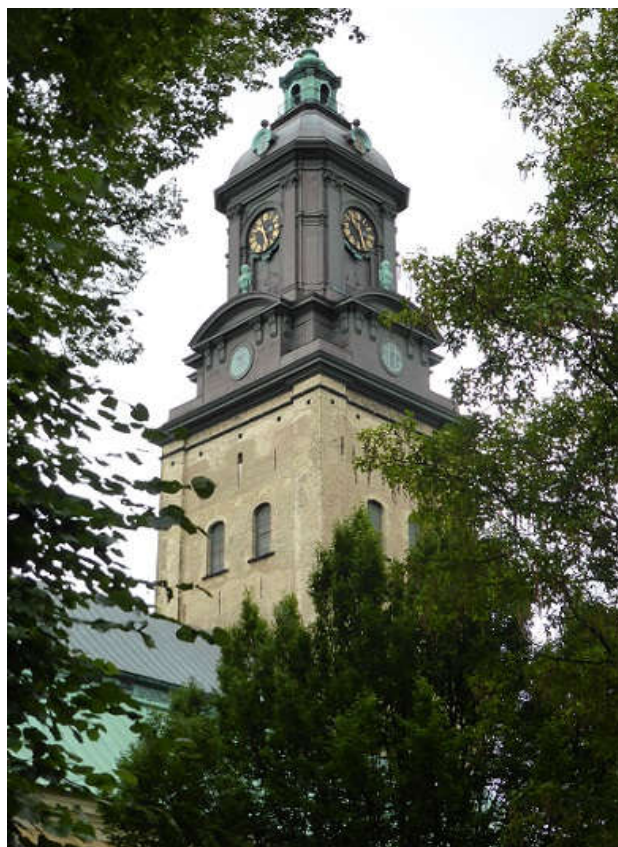

★ *Ora Ĵurnalo*

Numero 3, januaro 2018

Al la tuta mondo:

*Bonvenon al la **verda** Gotenburgo!*

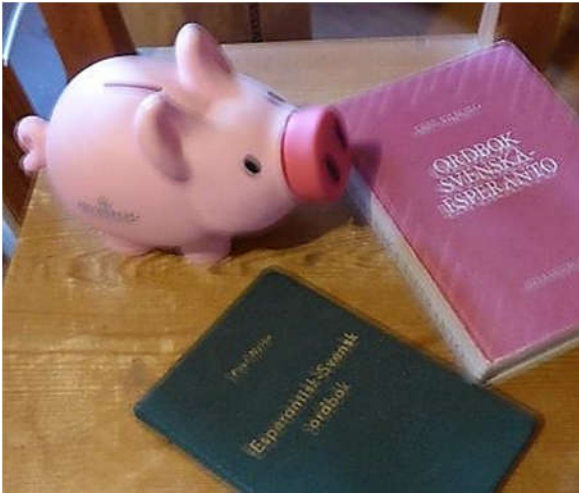

La germana preĝejo en Gotenburgo

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Espeporko konsilas

- ⌘ Zorge tralegu ĉiun numeron de Ora Ĵurnalo!
- ⌘ Komentoj kaj artikoloj estas bonvenaj.
- ⌘ Plusendu la ĵurnalon al viaj geamikoj,

admonante ilin fariĝi membro de Ora Klubo (100:- al la pĝ konto 4 36 12 - 1 por unu jaro)!

⌘ Diru al ili ke estas pluraj eblecoj lerni esperanton: Duolingo.com, Lernu.net, Esperantosabato (la unuan sabaton monate), la somera kurso en tri niveloj 26 – 30 junio en Gotenburgo kaj eble ankaŭ aliloke.

⌘ La 15an ĉiun monaton estas Ora-Klubo-kunveno. Pri la aktuala loko rigardu nian hejmpaĝon www.esperanto-gbg.org.

⌘ Nia membro *Monica Eissing* rekomendas legolibrojn por vi – facile legeblajn. Vi povas mendi el nia biblioteko. Rigardu www.esperanto-gbg.org > bokshop !

Jen ŝia propono:

Rekommenderad läsning efter esperantokursen

Ja, vilka böcker kan man läsa efter kursen?

Det finns mycket bra lästlästa böcker på esperanto. När man börjar läsa en bok, och efter några sidor i boken, kan det bli lätt att man ger upp, om man tycker det är svårt.

Så ge inte upp!

Det bästa sättet är att läsa lite varje dag, ca 15–20 minuter. Gör det till en vana, så blir det lättare med tiden.

Nedan nämner jag några författare, som skriver på ett lästläst språk.

Rekomendinda legado post la Esperantokurso

Jes, kiujn librojn oni povas legi post la kurso?

Troviĝas tre bonaj facilaj libroj en Esperanto. Kiam oni komencas legi libron, kaj post kelkaj paĝoj en la libro, oni povas facile rezigni, ĉar oni pensas estas malfacile.

Tamen, ne rezignu!

La plej bona maniero estas legi iomete ĉiutage, ĉirkaŭ 15–20 minutojn. Faru el tio kutimon, tiel estos pli facile iom-post-iom.

Sube mi mencias kelkajn verkistojn, kiuj skribas en facila lingvo.

Monica rekomendas

Lars Forsman: *Sascha ĉe Karlskoga popola altlernejo*

Temas pri germana junulo, kiu venas al popolaltlernejo de Karlskoga por lerni esperanton.

Lernilo

Ankaŭ de la sama verkisto: *Ludoviko Zamenhof*

Esperanto-lernolibro kun ekzercoj por progresantoj.

Lernilo

Båda böckerna kan beställas via denna länk | Ambaŭ librojn vi mendu je

<http://larsforsman.se/esperanto.html>

Bent Jensenius: *Bonvenon en nia mondo*

Temas pri Esperantujo, mendu ĉe UEA.

<https://katalogo.uea.org>

<https://www.goodreads.com/book/show/28939259-bonvenon-en-nia-mondo>

Sten Johansson: *Katrina malfruas / Vojaĝo kun Katrino / La krimo de Katrino*

Lokiĝas en Esperanta medio, mendu ĉe Esperanto-Societo de Gotenburgo.

<http://esperanto-gbg.org> > Bokshop

Claude Piron: *Gerda malaperis*

En la komenco li skribas kun malgranda vortprovizo kaj iom post iom pligrandigas.

<https://katalogo.uea.org/katalogo.php?retrovo=gerda+malaperis&trovu=Trovu+en+la+reta+katalogo>

<http://esperantofre.com/gerdakd/gerda.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=PXjmX2jipQ4>

Andra lättlästa verk av Claude Piron:

Lasu min paroli plu / Ili kaptis Elzan! / Dankon, amiko / Vere aŭ fantazie

<http://esperanto.org.uk/eldonoj/piron/>

Julio Baghy: *La Verda Koro*

https://eo.wikisource.org/wiki/La_verda_koro

Sylla Chaves:

En la kongreso kaj aliaj legaĵoj / Sep leteroj. Facila legaĵo / Nova amiko inter ni

<https://www.estantevirtual.com.br/livros/sylla-chaves>

Edmond Privat: *Karlo*

<http://www.gutenberg.org/ebooks/24525>

<http://cindymckee.com/librejo/KARLO.pdf>

Marjorie Boulton: *Faktoj kaj fantazioj*

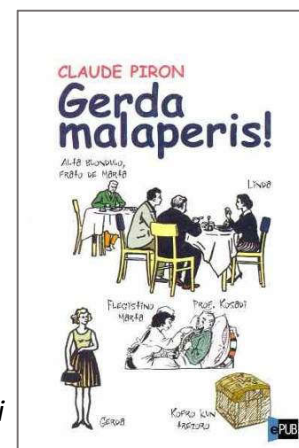
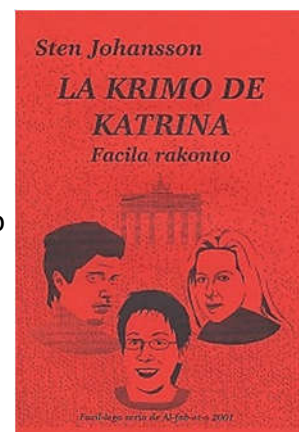
Enhavas fabelojn kaj rakontojn de la tuta mondo.

<http://katalogo.uea.org/katalogo.php?inf=644>

Ulrich Matthias: *Fajron sentas mi interne*

<http://katalogo.uea.org/katalogo.php?inf=3719>

<http://esperanto.net/literaturo/roman/libr/fajronsentas.pdf>

Kontakto kun niaj legantoj

Reago al la dua numero

- La historio pri Ture Sventon en Varsovio de Folke Wedlin estas tre interesa.
- Ĉu mi povas uzi viajn poemojn por mia franca revuo?
- Ĉu vi volus vidi alian tradukon de Tomten ol tiu en la ĵurnalo? Farita de Tatu.
- Altkvalita ĵurnalo! (Ni dankas!)
- – – sed neniu propono al la alvoko nomi kandidatojn por la estraro de SEF.

Kie vi troviĝas, vi estontaj SEF-kandidatoj???

Pri membreco

Ni konstatas ke troviĝas personoj, kiuj pagis 100:– al la konto 4 36 12–1, sed ni ne estas certaj ĉu la pago celas membrecon en la Gotenburga klubo (sen aliĝo al SEF) aŭ membrecon en Ora Klubo. Ni ne volas du kontojn, ĉar kostas tro. Pri aliaj pagoj, 235:– (por SEF kaj la Gotenburga societo) aŭ 335:–

(kaj al SEF, kaj al la Gotenburga societo, kaj al Ora Klubo) ne estas duboj. Kelkaj ankaŭ pagis pli. Ni dankas pro tiuj donacoj!

Propono

Se vi sidas en trajno, kafejo k.t.p. kaj volas legi ion, vi povus kunporti libron kun granda esperanta teksto. Kiam mi sidis en trajno inter Stokholmo kaj Gotenburgo, mi metis etan libron "La skurila libro" el nia biblioteko sur la tablon. Mi nur atingis paĝon 15 kun la rubriko "Decido malfacila". Patrino kun 8-jara filino sidis ĉe la sama tablo.

– Ĉu estas hispana libro? – Ne. Divenu pli! – Ĉu itala? – Ne. – Ĉu portugala? – Ankaŭ ne... Estas esperanta libro! ... Kaj la interparolo komenciĝis. Plej facile por mi estis informi pri nia gotenburga hejmpaĝo, de kie multaj ligiloj iras al aliaj paĝoj – kaj kompreneble al Ora Ĵurnalo. La patrino enskribis la retadreson en sian poŝtelefonon.

/Siv

Novjara saluto el Samarkando

2017-12-21 19:51

Samarkandiana <imps86@yahoo.com>

Karaj geamikoj,

Dum la 2017-a alproksimiĝas al la fino, ni

deziras al vi kaj al ĉiuj viaj proksimuloj Serenan Kristnaskon & Sekuran, Brilan kaj Feliĉan Novan Jaron!

Dum ĉiu tago de la 2018-a vi ĝuu bonan sanon, bonan ŝancon, bonan tempon kaj bonajn novaĵojn!

Belajn festotagojn,

Anatoli kaj familio

Julfesto ĉe Helfrid Karlsson en Torslanda

La 16an de decembro Esperanto-Societo de Gotenburgo havis kontribufeston ĉe Helfrid, kiu i.a. regaligis nin per rizkaĉo.

Ĉi tiun fojon inter ni estis norvega muzikisto, Gard Nergaard, kiu ĝojigis nin per siaj mem komponitaj kanzonoj. Unue li rakontis historion pri la enhavo de ĉiu kanzono kaj poste ludis la melodion per sia violono. Li nun loĝas en Gotenburgo, sed ofte troviĝas en turneoj kune kun la gitaristo, Mikael Krummin, ankaŭ li el Norvegio. La nordiaj landoj ne

sufiĉas por ili. Ekz. ili tempe loĝis kaj ludis en Malavio, sed plej ofte, tamen, en Norvegio.

Ĉar ne eblis havi Ora Klubo-kunvenon la 15an kiel kutime, Ingegerd kontribuis al la programo per taskoj, kiujn ni trovis en oraj kuvertoj. Ekz. "kantu svedan kanton, kaj igi la aliajn esti publiko kaj imiti ĉiun strofon!". Nu, la esperantistoj bone kantas... Ni nur devus havi gvidanton, kiu fondus ĥoron.

Ni tre dankas al Helfrid kiu ebligas al ni daŭrigi la tradicion havi julfeston en Torslanda!

Ni ankaŭ provis skribi hajkojn. Sube vi trovos ilin.

Jen la rezulto de la defio mem krei hajkojn

Lasse, Margareta kaj Gard:

1. Dum jula pluvo
Gotenburgo aŭskultas
miraklajn gutojn.
2. Vintrovetere
varme nin bonvenigas
gastigantino.
3. Neĝflokaj falas
koboldaroj alvenas
donacojn donas.

Roger kaj Ingegerd:

1. La kato sidas
ĉe la granda fenestro
vidas la vulpon.
2. La vulpo kuras
sur la verda herbejo
kaj ĝi malsatas.
3. Leporo kuras
pro la tuta gaja viv'
ĝi havas idojn.

4. La strigo sidas
en la granda arbego
ĝi volas manĝi.

5. La luno ridas
ĝi ridetas kaj brilas
koboldo dormas.

Inga kaj Andreas:

1. Hejme ĉe Helfrid
bonaj kaĉo kaj etos'
ni tre dankemaj.

2. Luma vespero
julaj lampoj ekstere
sur grundo neĝo.

3. La gastoj dankas
la gastiganton kore
pro jula festo.

4. Muzika ludo
inter esperantaj vortoj
bona ekzerco.

El *Vikipedio*: Hajko (el japana 俳句, haiku) estas tradicia japana poeziaĵo konsistanta el unu vertikala 17-silaba linio, enhavanta tri fonetikajn partojn de 5, 7, 5 silaboj. En Esperanto hajkoj aperas en tri horizontalaj linioj de 5, 7, 5 silaboj. Enhave la hajko iel aludu al iu sezono de la jaro.

Kiel nomi la seksojn esperante?

Tion ni diskutis dum la julfestoj 2017 kaj poste Inga Johansson trovis ĉi tiun malnovan artikolon. Do, la problemo ne estas nova.

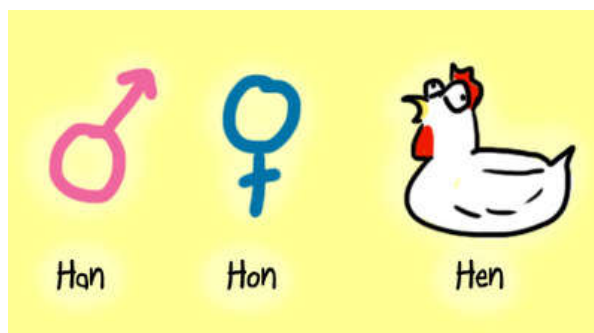
El Mondo 199:2 (Oskar Svantesson) 83-10-12

Ĉu la junulo estas nur viro?

En Semajna Bulteno ekestis debato pri la "seksismo" de Esperanto. Tiu seksismo ĉefe konsistas el tio, ke oni por esprimi la virinan econ de estaĵo aldonas sufikson, dum la vira eco estas honorata per memstara radiko.

Unua ekzemplo pri tio ja estas la radiko "viro", al kiu oni aldonas "-in" por formi la inan ekvivalenton. Same okazas pri metianoj: tajloro – tajlorino, instruisto – instruistino, kuiristo – kuiristino, ktp. Tiu maniero etendiĝas ankaŭ al la bestoj: bovo – bovino, koko – kokino, leono – leonino, ktp.

Entute, tra la tuta vivo oni trovas, ke la ino estas ia aldonaĵo al la vira estaĵo. Tio estas iaspeca malplivalorigo de la virino. Tio ne konvenas al moderna lingvo! Du ensendaĵoj proponas, ke la radiko mem esprimu nur la specion de la kreitaĵo, kaj neniel signu ankaŭ la sekson.

Por tio oni uzu laŭ unu "-iĉ" laŭ alia "-im" por la vira sekso. Nu, la red. de *Mundo* pripensis la saman aferon. Kiam mi en mia ĝardeno vidas pigojn, mi tute ne povas diri, ĉu mi vidas pigon, aŭ piginon.

Tio validas por multaj bestoj. Do, estus oportune, se "pigo" signifus sole la specion "pigo", sen distingo pri sekso. Nun verkinto postulas, ke la vorto "junulo" signifnu la ambaŭ seksojn. "Junularo" ne povas signifi nur aron de junaj viroj.

Simila estas la afero kun "parlamentano", "kuracisto", "prezidanto" ktp, ktp. Sed la Mundo-redaktoro ne povas samopinii, ke la sufikso "-im" estas taŭga por esprimi viran sekson. Ĝi estas multe tro simila al "-in" por povi esti uzata. Kontraŭ "-iĉ" mi samopiniis kun s-ro Pirlot, ke ĝi estas aĉa. Mia propono pri virmontra sekso estas "-ur". Ĝi iel estas pli forta, pli esprimpova. Kaj eĉ iom brutala! Tio lasta eble devenas el la fakto, ke ni havas la radikvorton "-ur" por besto, kiu laŭ bildoj ne aspektas precize milda. Sed kolizion inter la ur-ojn ni ne bezonas timi. Kiomfoje vi uzas la radikon "-ur" la esperantistoj uzas milionojn kaj ree milionojn da vortoj antaŭ ol ili renkontiĝas kun tiu "-ur". Pli grave estas, ke la

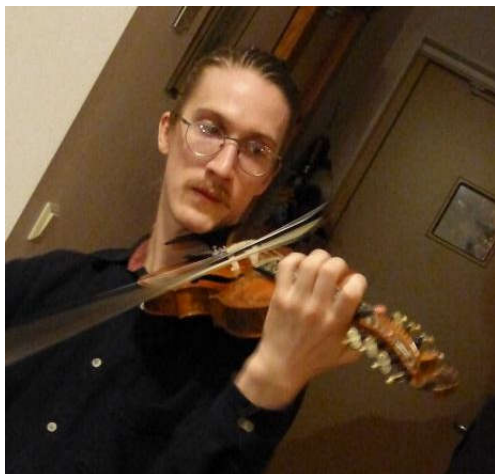
neoficiala sufikso "-ur" aperas en kelkaj vortoj, kiaj "cenzuro", "aperturo", "diktaturo", k.a.

Sed la kunteksto certe sufiĉos por eviti miskomprenojn. Do, ni viroj estonte estos "homuroj", kaj la antaŭaj virinoj estos "hominoj". Ĉar la radiko "vir-" ja malaperu, ĉu ne?

Mia komento al tiu, kiam mi kopiis la tekston el Mundo. Eble Oso (Oskar Svantesson) skribis tiun proponon kun eta vulpo malantaŭ la orelo. Li tute ne memorigas nin pri "ge-".

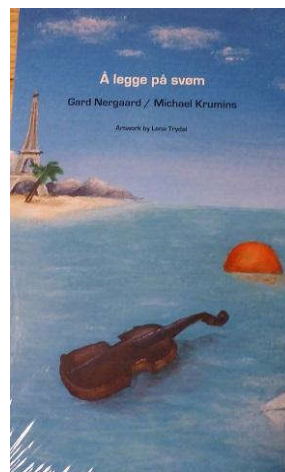
Inga Johansson

Juna membro de la Gotenburga klubo

Gard Nergaard estas talenta muzikisto, kiu bone ludas norvegan popolmuzikon per sia violono kaj rakontas norvegajn popol-rakontojn. Mi foje aŭskultis lin en la Domo de

Muziko en Gotenburgo. Li kaj lia gitaristo havis sorĉistan prezentadon. Spite al la juna aĝo li estas mondĉivitano kaj vojaĝas multe. Ni en la Gotenburga Esperantoklubo fieras pri nia membro Gard Nergaard.

Eble ankaŭ vi volas aŭskulti la norvegan muzikon de Gard? Bona novaĵo! Gard kaj lia gitaristo eldonis kompaktan diskon kun sia popolmuziko. Bv kontakti la gotenborgan klubon por aĉeti la diskon! /Ingegerd

Anekdoto

NIAJ ETULOJ – La patro: "Kial Georĉjo krias tiel?"

Eta Elinjo: "Ĉar mi montris kiel li faru por manĝi sian kukon."

Babilo pri danco!

Tiuj ĉi personoj faras multe por la esperanta kaj popola movadoj kaj vivo en la esperanta solidareco.

Virino unue...

En la pasinta somera kurso en Gotenburgo *Siv Burell* ĉasis la lernantojn ĉirkaŭe en la ĉambro kun emo kaj vivo. Temis pri la liniodanco kun turnoj norden, suden, orienten kaj okcidenten.

Martin Strid (dekstre) kondukas la dancon en Gotenburgo.

Forto due...

En la aliaj partoj de Svedio *Martin Strid* enkondukas la longan dancon de la Feroaj insuloj. Tagnokton post tagnokto, horon post horo li dancas kun ĉiuj, ĉiuloke.

Li estas tre afabla energiulo.

/Ingegerd

Inga Johansson rakontas

Mia rakonto komenciĝas jam en la jaro 1931 en Viborg, Karelio. Tiam "mia finna frato" naskiĝas. La patrino Berta havas nur filojn kaj "mia frato" estas la plej aĝa. Oni sendas lin kiel "militinfanon", 11 jara, al Svedio al la familio de miaj geavoj (patrina flanko).

Tie jam estas 6-jara knabino de Parikkala. Ŝi pli frue venis kun 4-jara frato, sed lin prizorgas alia familio en Svedio. Tial ŝi nun elektas la 11-jaran knabon el Viborg, Karelio, el nova grupo de infanoj. Ambaŭ geknaboj restas dum la milittempo ĉe mia familio, poste revenas al Finnlando.

”Mia finna fratino” iris reen al tiu parto de suda Karelio, kiu restis finna lando tre proksime al urbo Imatra. ”Mia finna frato” ne povas reiri al Viborg, kiu nun estas en Ruslando. Sed li reunuiĝas kun siaj familianoj en Raŭmo, norde de Turku.

Tamen ili revizitas Svedion en la jaro 1951, kiam mi havas unu jaron.

1965 mi por la unua fojo povas viziti Raŭmon, kaj en 1967 mi restas dum la somero kiel gastvartistino (au pair). ”Mia frato” nun havas edzinon kaj tri infanojn.

En la jaro 1972 mi denove estas en Raŭmo kaj tiam renkontas liajn gepatrojn. Mi fotas lian patron, kiu nun estas militinvalido (unu kruro for) kiam li montras mapon de Karelio kaj bildon de iama bieno ekster Viborg. Dum li militis la familio dufoje fuĝis tra la karelia arbaro kun la bovinaro.

Berta kudras por mi jakon (iun similan jakon havas la finna glacihokea teamo, kiujn ŝi jam kudris al ili). Ŝi faras la plej bonajn kareliajn piirakkajn (pasteĉojn) mi iam gustis.

Tempo estas nun 1980 kaj mi renkontas ”mian finnan fratinnon” en Imatra.

Dum kelkaj jaroj mi uzis esperanton kiam mi ie vojaĝas. Kompreneble mi kontaktis la esperantoklubon de Imatra. Tie, i.a., estas iama altoficisto de Viborg. Dank’ al li la urba gazeto de Imatra interesiĝas pri mia vizito kaj juna ĵurnalistino Päivi intervjuas nin en gazeta oficejo.

Estas la tempo de Pasko kaj ŝi kompreneble volas scii: Kiel vi salutas je la Pasko? Mi respondas: Bonan Paskon, kaj ŝi decidas meti tiun rubrikon al la gazetartikolo. Bonan Paskon – Hyvää pääsiäistä.

”Paskon” similas al finna fivorto kaj ŝi kredas ke homoj tial certe legos la artikolon.

Al la kluba renkontiĝo vespere venas loka esperantisto biciklante kun granda torto sur la pakaĵtenilo. Hazarde estas mia naskiĝtago kaj por la unua fojo mi manĝis torton kiu veturis sur biciklo.

Kun Esperanto mi poste ankaŭ vizitis Trondheim en Norvegio, Newcastle kaj Morecambe en Britio, Groningen en Nederlando, Picanica en Bulgario kaj Dümmerlohausen en Germanio.

Inga Johansson

Kerstin Rodin: Mia vizito en centjara Finnlando 2017

La jaro 2017 prenas siajn lastajn paŝojn, siajn finajn paŝojn. La suno apenaŭ havas la forton leviĝi super la horizonto. La grizaj nuboj kaj densa nebulo kredigas al ni en la nordaj landoj, ke nokto vizitas nin dum tuta diurno. Ni homoj, kiuj loĝas en la nordaj landoj, kie ni en junio festas, ke la suno brilu por ni tutan nokton kaj permesu al ni, ke ni dancu ĝismatene. Nun ni vidas, ke la suno lacas kaj bezonas nian helpon por doni al ni iom da lumo. Ni komence de

novembro metas la adventajn kandelojn kaj stelon en niaj fenestroj por atendi Kristnaskon. En Svedio nin vizitas la 13-an de decembro la Kandelojn-portantino Sankta Lucia. En nigra malhela mateno ŝi vizitas la ankoraŭ dormantan familion, vekante la dormantojn per kantado, kafo kun specialaj kukoj kaj varma spicita vino, ”glögg”. Tion oni faras por konvinki la sunon reveni al nia lando.

En Finnlando oni festas la nacian tagon la 6-an de decembro, la Tagon de sendependeco. Tiam en multaj domoj/loĝejoj la loĝantoj metas du lumigitajn kandelojn kiel memoro pri tiu evento en 1917. Tio signifas, ke en la nuna jaro oni festas 100-jaran jubileon de la sendependeco.

Mi estas invitita de mia amikino, Saliko, por festi tiun grandiozan eventon kun ŝi. Alvenante en la landon mi tuj rimarkas, ke la lando multmaniere preparas sin. La ĉefurbo Helsinko estas plena de lumo, lumaj dekoracioj en formo de lustroj, majuskulaj A laŭ Aleksandrostrato, lumigataj domoj; parlamentejo, katedralo, universitato.

La tagon antaŭ la vera festotago la stratoj de la urbo plenis da lumo. Kvazaŭ fulmoj da lumo ĵetiĝas inter la domoj. Amasoj da homoj vagas en la centro de la urbo. Grupoj kolektiĝas por kanti. La etoso plenas da ĝojo kaj feliĉo. Kun Saliko mi estis invitita al vespera jubilea festo. Kvindek de geamikoj de ŝia filino kolektiĝis por festi en gaja etoso. Kvinteto kantis plurfoje dum la vespero.

Fine mi en esperanto salutis Finnlandon interprete de Saliko. Mi gratulis Finnlandon per kvar fortaj hurraoj. Multe da reklamo pri esperanto okazis ĉe diversaj tabloj dum tiu vespero. Pluraj de la aŭskultantoj komprenis la ideon pri esperanto. Pluraj el la gastoj parolis ankaŭ svede.

Post longa, agrabla festovespero Saliko kaj mi vojaĝis al ŝia hejmo per trajno. Ĉe la stacidomo de Hyvinkää, kien ni alvenis post la 1-a horo en la nokto, ni havis la ideon promeni al la tombejo por bruligi kandelojn honore al tiuj personoj, kiuj mortis en la civila milito en 1918. La tombejo en la nokto plenis de kandeloj sur multegaj tomboj de soldatoj. La promenado tra la urbo Hyvinkää sub milde falanta neĝo kaj la plena luno akompananta nin alte surĉiele estis kiel neforgesebla, fabela songo. La mondo lumis de pure blanka neĝo. Ni venis al la hejmo

de Saliko post la 3-a horo post plene festa tago.

Saliko kaj Kerstin

Venontan tagon ni spektis en televido "La grandan inviton al la kastelo de la prezidento". Ĉirkaŭ du mil homoj estis invititaj por "saluti" la prezidentaron. Invititaj estis la veteranoj de la milito, sed ankaŭ personoj, kiuj faris eksterordinarajn servojn aŭ laborojn en diversaj fakoj por la lando dum la jaro aŭ dum siaj vivoj. Estis kortuŝe vidi la veteranojn/maljunulojn, iuj eĉ en rulseĝo. La "salutado" de la prezidento daŭris dum multaj horoj. Intermiksiĝis diversspecaj programoj, kantado, muzikado, dancado, ĉio en plej festa etoso. La festo finiĝis per eleganta, grandioza piroteknikaĵo por honori centjaran sendependecon de Finnlando. Estis la plej bela piroteknikaĵo, kiun mi iam vidis.

Dimanĉe ni vizitis Fölisö (Skanseno de Helsinko). Tie la Julo jam komenciĝis por infanoj kaj plenkreskuloj. Multo en malnovspeca maniero. Ludoj, kantoj kaj dancoj de malnovaj julokantoj, spickukoj, trinkado de glögg (varma, spicita suko). Homoj kunportis kafon kaj manĝon. Fine venis Sankta Lucia kun siaj sekvantinoj kaj kantis malnovajn kantojn. Krepusko falis dum ni sur glitaj vojoj vojaĝis hejmen. La Julo de nia infanaĝo plenigas niajn korojn kaj cerbojn.

Alian tagon ni vizitis ekspozicion de infanpenetraĵoj el multaj landoj. Dum deko da jaroj la kultura sekcio en Hyvinkää anoncis por ricevi

bildojn de infanoj el la mondo. La ekspozicio kaj la bildoj fariĝis pli kaj pli bonaj de jaro al jaro. En la kolekto troviĝas 100 000 bildoj el kiuj eblas prunti por portempa uzo. La ekspoziciejo kaj ankaŭ artlernejo por infanoj troviĝas en malnova ŝpinejo-fabriko. Kia bonega ideo!

Ĉion tion mi havis eblecon travivi dankon al mia bona amikino Saliko en Esperantio/ Esperantolando. Mi kvazaŭ jam festis mian Julon. DANKON!

Kerstin deziras al vi ĉiuj bonan Kristnaskon kaj Bonan Novan Jaron 2018.

Novjaraj promesoj

”Mi promesas neniam promesi ion por la estonta jaro”, mi diris, sed laŭ diversaj revuoj la svedoj ŝatas fari promesojn por 2018.

Laŭ gazeto Metro

1. 40% Pli da korpa moviĝo
2. 31% Malplipeziĝi
3. 26% Ŝpari pli da mono
4. 25% Gajni pli da mono
5. 22% Aliaj
6. 17% Vojaĝi pli
7. 16% Pli da tempo por la familio kaj geamikoj
8. 12% Ĉesi fumi
9. 10% Ŝanĝi laboron

10. 7% Trovi partneron
11. 7% Mi ne scias

(YouGov)

Laŭ Året runt

1. 31% Vojaĝi pli
2. 24% Stresi malpli
3. 23% Pli da korpa moviĝo
4. 17% Ŝpari pli da mono
5. 17% Malplipeziĝi

Laŭ Femina

1. 44% Malplipeziĝi
2. 19,5% Ĉesi manĝi malsanigan manĝon
3. 16,5% Lerni ion novan
4. 15% Viziti novan landon
5. 14% Pasigi pli da tempo en la naturo

(Fonto: Canon FEMINA)

Komento: Metro permesas al si uzi pli ol 200%, Året runt kaj Femina iomete pli ol 100%.
Karaj legantoj: Bv klarigi por mi kial oni ne limigas la procentojn al 100% ? /Siv Burell

Kiu inventis niajn unuojn de tempo?

Antaŭ 4 000 jaroj la babilonoj, kiuj vivis en la lando kiu nun estas Irako, inventis la unuan kalendaron, kiu disdividis la tempon laŭ la movoj de la planedoj en jarojn, monatojn kaj semajnojn.

La septaga-semajno verŝajne devenas de la kosmo. La Babilonoj konis sep astrojn: la sunon, la lunon, Marton, Jupiteron, Merkuron, Venuson kaj Saturnon.

En la iama Egiptio oni disdividis la tempon kiam la suno troviĝas super la horizonto en

12 partojn per helpo de sunhorloĝo. La dekduonojn oni nomis horoj.

La romanoj donis al ni la nomojn de la monatoj:

Januaro kaj Februaro estas aldonitaj pli poste kaj signifas la dio Janus kaj la puriga festo "Februa".

Marto, nomita de la militdio Marto.

Aprilo – eble derivita de la verbo "aperire" = malfermu!

Majo kaj Junio nomitaj laŭ la diinoj Maia kaj Juno.

Julio kaj Aŭgusto, nomitaj laŭ Julius Caesar kaj la imperiestro Aŭgusto.

Septembro = la sepa monato, **Oktobro** = la oka, **Novembro** = la naŭa kaj **Decembro** = la deka monato.

Do, Marto estis la unua monato de la romanoj. Tiu monato estis la unua monato,

kiam eblis militi, ĉar antaŭe la vojoj estis tro humidaj.

Nuntempe ni ofte en Svedio vidas la mallongigojn *vt*, *v.t.* aŭ *e.v.t.* = enligita vortaro tideräkning (= laŭ nia kronologio) kaj *fvt*, *f.v.t.* = före vortaro tideräkning (antaŭ nia kronologio). Estas la termino por jardatoj laŭ la gregoria kalendaro celita ne esti ligita al la kristianismo. /Siv

La bildo devenas el kolekto de Alain Roze en Facebook

Pri lingvoj

Knabino parolas la francan facile, flue kaj kun granda art'.
Knabino uzas la hispanan tute perfekte en ĉiu part'.

Ankaŭ mi volas paroli france ankaŭ lingva volus esti mi germane, angle kaj hispane, povi esprimi pensojn al vi.

Kiel infano oni senpene akiras elparolon de la gepatra lingvo, kaj gramatikon oni regas sen havi daŭran edukadon kaj facile oni komprenas semantikon.

Ĉirkaŭ 6 000 lingvoj troviĝas entute tro malmultajn mi regas mem troviĝas personoj, kiuj poliglote uzas pli ol ses lingvojn sen problem'.

Dum multaj jaroj oni provis krei mondlingvon por la mond'.
Ido, Mondial kaj Volapük aperigis sed malaperis en la lingvo-ond'.

Sed ankoraŭ vivas ruzlerta Esperanto kaj post ĉirkaŭ cent jaroj – eble pliaj – ĝi certe estos lingvo-venkanto ĉar tiam la homoj estos pli saĝaj ol hodiaŭ.

Almenaŭ mi esperas tion. /Siv

La 2an de januaro mi aŭskultis radian programon pri poliglotoj. Poligloto estas persono, kiu flue parolas ses lingvojn aŭ pliajn. Sciencistoj trovis ke estas pli da viroj ol virinoj, kiuj konas multajn lingvojn. Kial? Ĉu

viroj havas pli da tempo por "kolekti lingvojn"? Eble ili fokusas sur kolektado.

Amuze estis aŭskulti personon, kiuj en nur du minutoj parolis vortojn el preskaŭ ĉiu lingvo. La rapideco estis grandega kaj mi ne sukcesis identigi eĉ unu vorton.

La poliglotoj kutime ne partoprenas kursojn, ĉiukaze nur komence. Ili aĉetas gramatikojn kaj eksperimentadas kun la vortoj. Tre frue ili prenas kontakton kun tiuj, kiuj parolas la celitan lingvon. Ofte ni evitas provi paroli ĝis ni atingos sufiĉan altan nivelon – sed la poliglotoj ne... Ili ne timas la erarojn sed prenas ĉiujn okazojn praktiki la novan lingvon.

/Siv

Mikael Parkvall pri Esperanto

Mikael Parkvall har i decembro haft 24 inlägg i "Språkluckan" i Svenska Dagbladet. Här följer några:

Först om esperanto

15 december [...] "Under mellankrigstiden såg esperanto fortfarande ut att ha relativt goda chanser att bli det språk som alla skulle lära sig utöver sitt modersmål, och använda för internationell kommunikation [...]"

De flesta diktaturer avskydde idén, eftersom den appellerade till suspekta kosmopoliter, och i den fria världen kom USA att bli dominerande vilket ledde till att relativt få ifrågasatte att engelska blev det förhärskande. [...]"

När Wikipedia var nytt, var esperantisterna exempelvis tidiga att haka på – i början av 00-talet var esperanto där det fjärde största språket – men har idag halkat ner till 32:a plats [...]"

Det riktigt stora genomslaget har dock uteblivit. En del hävdar att det beror på att esperanto saknar särskilda nyanser och inte är kulturbärande. Men det har givits ut över

Mikael Parkvall havis en decembro 24 kontribuojn en la "Lingvoklapo" en la ĵurnalo Svenska Dagbladet. Jen kelkaj:

Unue pri Esperanto

15an de decembro: "Dum la intermilita periodo, Esperanto ankoraŭ ŝajne havis sufiĉe bonajn eblecojn fariĝi la lingvo, kiun ĉiuj lernos krom sian gepatran lingvon kaj uzos por internacia komunikado.

La plej multaj diktaturoj malestimis la ideon, ĉar ĝi apelaciis al suspektaj kosmopolitoj, kaj en la libera mondo Usono fariĝis reganta, kio kaŭzis relative malmultajn pridubojn pri tio, ke la angla fariĝis la ĉefa lingvo. [...]"

Kiam Vikipedio estis nova, la esperantistoj ekz. estis fruaj uzi ĝin – komence de la 00-aj jaroj, Esperanto estis la kvara plej granda lingvo – sed hodiaŭ ĝi falis ĝis la 32-a loko [...]"

La vere granda sukceso tamen, mankas.

Iuj argumentas, ke tio estas, ĉar Esperanto malhavas specialajn nuancojn kaj ne enhavas kulturon. Sed pli ol 25 000 libroj estas publikigitaj en Esperanto, kaj principe ĉiuj klasikaĵoj de la monda literaturo estas tradukitaj.

25 000 böcker på esperanto, och i princip alla världslitteraturens klassiker finns översatta.

Det finns också en omfattande originallitteratur som omfattar poesi, romaner och fackböcker.

Därutöver produceras även ett stort antal tidskrifter, och, som sagt, en hel del webbsidor. [...]

Man kan vara avogt inställd till esperanto av diverse skäl, men den som hävdar att språket är inherent oförmöget att uttrycka det som övriga språk kan, måste helt enkelt anses ha fel tills motsatsen har bevisats."

Ytterligare några inlägg (förkortade)

6 december: *Hotas det svenska språket av invandringen?* [...]

Slutsats: Nej, påståendet är en myt. ...

Om framtidens svenskar kommer att ha något annat än svenska som modersmål, kommer det i så fall att vara engelska (eller dess eventuella efterträdare som världsspråk), men knappast de typiska invandrar-språken som arabiska eller kurdiska.

8 december: *"What – de flesta kan väl engelska?"* [...]

Slutsats: ... Nej, det är en myt... Engelska är världens utan tvekan viktigaste internationella språk och kommer sannolikt att förbli det ett tag framöver.

Men likväl begriper fyra av fem jordbor inte ett ord (eller åtminstone inte mer än ett ord) engelska. Och detta oavsett hur högt man pratar.

18 december: *Svenskar bland de bästa i världen på engelska?* [...]

Slutsats: Ja, påståendet är sant. Att svenskar kan engelska i högre utsträckning än de allra flesta är ställt utom all tvekan. Exakt hur bra vi talar engelska i förhållande till vår egen uppfattning är dock svårare att fastställa.

23 december: *Har engelskan större ordförråd än svenskan?* [...]

Ekzistas ankaŭ ampleksa originala literaturo, kiu inkludas poezion, romanojn kaj faklibrojn.

Krome, granda nombro da revuoj ankaŭ estas produktataj kaj, kiel dirite, multaj retaj paĝoj...

Oni povas malfavori Esperanton pro diversaj kialoj, sed tiu, kiu asertas, ke la lingvo ne povas esprimi tion, kion aliaj lingvoj povas, simple devas esti konsiderata malĝusta, ĝis la kontraŭo estos pruvita."

Pliaj kontribuoj (mallongigitaj)

6an de decembro: *Ĉu la sveda lingvo estas minacata de la enmigrado?* [...]

Konkludo: Ne, la aserto estas mito... Se la estontaj svedoj havos ion alian krom la svedan kiel denaskan lingvon, tiam ĝi estos la angla (aŭ ĝia ebla posteulo kiel mondlingvo), sed apenaŭ la tipaj lingvoj de enmigrintoj, kiel la araba aŭ la kurda.

8an de decembro: *"Kion? – La plej multaj homoj ja scias la anglan?"*. [...]

Konkludo: ... Ne, tio estas mito ... La angla sen dubo estas la plej grava internacia lingvo kaj verŝajne restos tia iom da tempo.

Tamen, kvar el kvin teranoj ne komprenas eĉ unu vorton (aŭ almenaŭ ne pli ol unu vorton) de la angla. Kaj ne gravas kiom laŭte vi parolas.

18an de decembro: *Svedoj inter la plej bonaj en la mondo pri la angla?* [...]

Konkludo: Jes, la deklaro estas vera. La fakto, ke svedoj parolas la anglan en plej granda mezuro ol la granda plimulto estas sen dubo. Ĝuste, kiom bone ni parolas la anglan rilate al nia propra opinio, tamen estas pli malfacile determini.

23an de decembro: *Ĉu la angla havas pli grandan vortotrezoron ol la sveda?* [...]

Konkludo: Ne, tio estas mito. Oni ne povas kalkuli la nombron de vortoj en iu ajn lingvo.

Slutsats: Neĵ det ĉar en myt. Det ĝar inte att räkna antalet ord i något språk.

Om Mikael Parkvall

Mikael Parkvall ĉar lingvist vid Stockholms universitet och har skrivit flera bĉker om språk. Delar av kalendern baseras pĉ boken "Lagom finns bara i Sverige – och andra myter om språk", utgiven av Telegram fĉrlag / Storytel.

Parkvall medverkar regelbundet i SvD:s språkspalt.

Pri Mikael Parkvall

Mikael Parkvall estas lingvisto ĉe la universitato de Stokholmo kaj skribis plurajn librojn pri lingvoj. Partoj de la (decembra) kalendaro baziĝas sur la libro "Lagom estas trovebla nur en Svedujo – kaj aliaj mitoj pri lingvoj", eldonita de Telegram-eldonisto / Storytel.

Parkvall regule partoprenas la lingvan kolumnon de Svenska Dagbladet.

La plej malgranda en la arbaro

Regulus regulus estas la malgranda reĝo.

La malgranda regolo, *Regulus regulus*, pezas nur kvin gramojn, la sama pezo kiel du sukerkuboj. La regolo estas la plej malgranda birdo en Eŭropo kaj Svedio kaj transvintras ĉi tie, se la vintro ne estas tro malvarma. La birdoj sidas en kompaktaĵ grupoj en piceoj por transvivi. La birdoj havas plurajn kovitarojn kaj demetas de naŭ ĝis dek unu ovojn. Ili kovas idojn dufoje jare. La regolino

havas flavan tiaron sur la kapo kaj la vira regolo havas oranĝan tiaron.

La birdoj konstruas siajn nestojn alte en piceoj, sub konvenaj branĉoj.

Por transvivi la vintron ili devas manĝi insektojn kiu pezas la tutan pezon de la birdo mem, ĉiun tagon. La birdo estas tro malgranda por flugi al pli varmaj landoj.

Se vi ĝenas la regolon vi ricevos eternan malfeliĉon !!!

Indiana legendo pri la malgranda regolo

Ĉiuj birdoj foje volis decidi kiu inter ili estu reĝo. Tiu, kiu povas flugi plej alte estos la reĝo. La granda aglo sentis sin certa ke li estus la plej potenca. Li komencis flugi kun majesteca frapo per la flugiloj pli alten ol neniu iam flugis kaj kriis:

– Nun mi estas reĝo, la plej alta inter ĉiuj!

Tiam la malgranda regolo flugis de sur la aglodorso.

– Ne, mi estas la reĝo, mi estas plej alte.

/Ingegerd

El nia biblioteko

Text på gammalsvenska och Volapük – Lärobok i Volapük av K.G. Säterstrand 1889

Skrivövning sid 56

Pessimister och stockkonservativa, som vilja, att tidens ur alltid skall visa samma timme, äro ense i det omdömet, att tiden, i hvilken de lefva, är ond.

De älska blott det förflutna och sörja eller oroa sig för framtiden.

Under tiden går menskligheten sin väg fram från mörker till klarhet, från hjälplöshet till makt att beherrska naturen.

På Volapük

Badlikans e mens levemo tönalik, kels viloms, das glok tima oijonom düpi otik, baivögoms tefü cödät at, das tim ut, in kel lifoms, binom badik.

Ailöfoms te feGolugi e lügoms u tlepoms okis demü füdatim.

Bevüno menad aigolom vegi oka bivedi, de daeg ali klil, de nenyuföf ali kan sölöna nati.

Wikipedia om Johann Martin Schleyer

Minnestavla vid Schleyers hus i Konstanz.

Johann Martin Schleyer, född 18 juli 1831 i Oberlauda, död 16 augusti 1912 i Konstanz, var en tysk katolsk präst och uppfinnaren av planspråket volapük, det första förslag till internationellt hjälpspråk som fick en stor rörelse bakom sig.

Enligt Schleyer själv fick han idén till ett världsspråk när han talade med en av sina församlingsmedlemmar, en bonde vars son hade emigrerat till USA och inte längre kunde nås per brev, eftersom USA:s postverk inte kunde läsa faderns skrift. (Händelsen med bonden gav honom idén till ett "världsalfabet". Detta utarbetade han 1878. De första skisserna till ett världsspråk kom ett år senare.)

Dum iu venonta biblioteka kunveno (ĉiam la 15an de ĉiu monato), ni komparu aliajn planlingvojn, ekz. Esperanto kaj Ido. Vidu informon en www.esperanto-gbg.org.

Anekdotoj

EN LA INFANĈAMBRO – Kvarjara knabino estis preĝanta la vesperpreĝon, kiam ŝia frateto envenas kaj ektiras ŝiajn harojn.

"Pardonu min por momento, Dio", ŝi diris urĝante, "dum kiam mi ekbatos Franĉjon!"

TRAFE – La instruisto: "Kion oni antaŭ ĉio devas fari por ricevi pardonon pro siaj pekoj?"

La lernanto: "Oni devas peki!"

TRO – Germano, kiu ankoraŭ ne sciis la svedan tre bone geedziĝis antaŭ sveda pastro kaj malfacile ripetis la vortojn de la pastro. Kiam la pastro diris la iom longan frazon: "Kaj ami ŝin en ĝojo kaj ploro", la germano ekdiris: "Tio estas tro, sinjoro pastro!"

Ny bok av Lars Forsman: *Meningen med livet – en förberedelse för nästa*

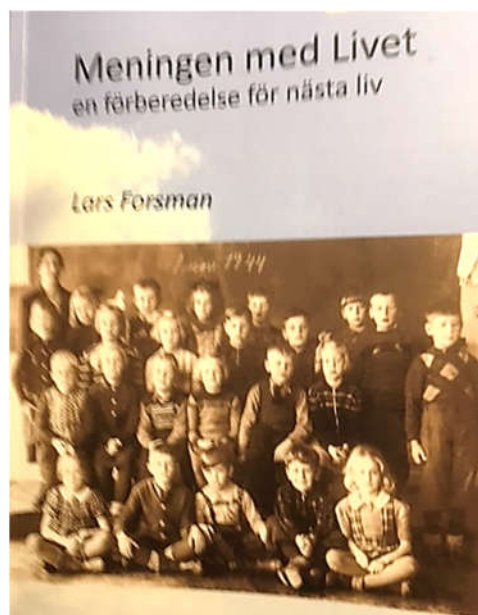
Lars Forsman är känd för sina böcker i, på och om esperanto och för sin kursverksamhet. Hans esperantokurser under 15 år på Karlskoga folkhögskola hade en internationell prägel. Själv gick jag där hösten 2000 tillsammans med två albaner, tre ugandier, två japanskor och två danskar. Från Sverige var vi bara fyra. Då Lars gick i pension, fanns tyvärr ingen som kunde överta hans verk.

Forsman har skrivit om sina år på Karlskoga folkhögskola i boken *"Esperanto – fler än 500 000 träffar"*. Om sin barndom och uppväxt i Bräcke har han berättat i *"Barndomsminnen från apoteket i Bräcke – tidsdokument från 1940 och -50-tal"*. Båda böckerna är lättlästa och underhållande.

I sin nya bok knyter han ihop säcken och berättar översiktligt om sina val i livet och om sin karriär som språklärare.

Vi får följa Lars' språkstudier i Sverige och utomlands och hans framgångar som språklärare, först i tyska och engelska. Lars liv framstår som en framgångssaga. För varje ny fas i livet har Lars känt sig ledd av starka krafter. Det kan ha varit oväntade möten, en tidningsannons som han råkat få se, ett brev som aldrig kom fram osv. Från början hade Lars tänkt bli idrottsledare, men avråddes. "Du ska bli språklärare!" Och så blev det. Att han i hård konkurrens fick språklärartjänsten på Karlskoga folkhögskola berodde mycket på att han under sina studier koncentrerat sig på att framställa material till språklaboratorier – som då var en ganska ny företeelse i Sverige. Då en esperantokongress förlades till Karlskoga folkhögskola blev han så småningom fascinerad av det internationella språket.

Visst har Lars mött mycket motstånd också, t.ex. av kolleger, som i början inte tog hans esperantolinje riktigt på allvar. Då alltfler elever från andra länder sökte sig till esperantolinjen och fick goda resultat, fick hela folkhögskolan en internationell prägel

Känner du igen författaren till den här boken?
Han sitter i mitten i första raden.

och med tiden kom respekten för den unika utbildningen att bli tydlig.

Genom ett antal kursdeltagare från Danmark kom Lars i kontakt med Martinus kosmologi, "intellektualiserad kristendom", som förespråkare kallar den. Reinkarnations-tanken var tilltalande – ett slags livets skola, där man inte bara går i en klass, utan återvänder gång på gång till jordelivet för att arbeta för ett ändamål och alltmer utvecklas.

"Se dina liv som små pärlor på ett halsband. Låt nuvarande liv bli den hittills finaste pärlan!" – så slutar boken.

Lars Forsman är en modig person. Först att välja esperanto, trots motstånd, sedan att skriva om Martinus kosmologi, som många avfärdar, utan att ha läst en enda bok av Martinus. Det finns en hel del likheter mellan Zamenhof och Martinus. Hakan Lundberg skrev för många år sedan en essä om de båda, "Martinus kaj Zamenhof – du pacosemantoj" (hokan@ikso.net).

Vi får veta något om Martinus inställning till esperanto i Forsmans bok sid 141: "Vid ett tillfälle hade man frågat Martinus om språket esperanto skulle kunna bli ett världsspråk?"

Han svarade: "Ja, vilket annat språk är neutralt, fredsriktat, står för mångfald, rättvisa, allas lika värde, kulturers överlevnad och har en upphovsman med så hög moral! Han donerade ju också språket till mänskligheten utan krav på ersättning."

På senare tid har UNESCO utvalt Doktor Zamenhof till en av de stora personligheterna i mänskligheten.

Boken "Meningen med livet – en förberedelse för nästa" går att köpa på nätet, men enklast är förstås att ringa till Lars: +46 586-548 11. En intressant bok som sätter tankar i rörelse! Författaren kanske ger ut den på esperanto så småningom? /Siv Burell

Oficiala ceremonio pri Zamenhof ĉe Unesko en Parizo

Hodiaŭ matene (11 dec 2017) okazis oficiala ceremonio en la sidejo de Unesko en Parizo, honore de la Zamenhof-jaro. La ceremonion iniciatis la pola delegacio, gvidata de ambasadorino Krystyna Zurek.

Antaŭ multnombra publiko nur parte esperantlingva, en ĉeesto de tri gefamilianoj de Zamenhof (lia nepo Louis Christophe, ties filino Maryse Wanda kaj nepo Pierre), alparolis sep prelegantoj: Sébastien Moret (Svislando), Jean-Claude Lescure (Francio), Guilherme Fians (Brazilo), Chuck Smith (Usono), Trezoro Huang Yinbao (Popola Ĉinio), Giorgio Novello (Italio). Funkciis

samtempa interpretado, inkluzive de nia lingvo.

En la fokuso de la tago estis ankaŭ la esperanto-varianto de la revuo "Kuriero de Unesko", redaktata de s-ro Trezoro Huang Yinbao.

Dum la enkondukaj vortoj s-ino Renée Triolle, ĉefdelegito de Universala Esperanto-Asocio en Francio, laŭtlegis saluton de la direktorino de la Monda Kultura Heredaĵo de Unesko, kiu mem lernis esperanton denaske.

[HeKo 667 5-A, 11 dec 17 per Bertil Nilsson]

Om UNESCO (från Wikipedia)

Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, som brukar förkortas Unesco (av det engelska namnet United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) bildades 1945 och är ett av Förenta nationernas 15 fackorgan.

I förordet till Unescos stadgar står: "Eftersom krigen har sitt ursprung i människornas sinnen, måste försvaret av freden också

byggas upp i människornas sinnen." Unesco har därför som syfte att verka för fred och säkerhet genom främjande av internationellt samarbete inom utbildning, vetenskap och kultur i syfte att med utgångspunkt i FN-stadgan främja den universella respekten för rättvisa, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter samt grundläggande friheter utan åtskillnad med avseende av ras, kön, språk eller religion. [...]

Unesco bedriver sitt arbete inom fem stora program: utbildning, naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora, kultur samt kommunikation och information.

Unesco är knutet till FN (Förenta nationerna) som ett fackorgan inom FN:s ekonomiska och sociala råd.

Kunveno por demokratio

En memoro de la dua mondmilito kun la koncentrejoj kaj la krudaĉa naziismo en Eŭropo, Gotenbarga komunuma estraro invitas al konferenco pri homaj rajtoj kontraŭ politika perforto.

En la jaro 2018 la kunveno okazos en la universitata aŭlo en la centro de Gotenburgo la 26:an de januaro, inter 13.00 – 16.00 h:j.

La kunveno estas aranĝata ekde 2000, tiam la 27:an de januaro. La koncentrejo "Auschwitz" liberiĝis tiun tagon en 1945. La ĉefa punkto de la programo estas la filmo de Sigmund Braun kiu estis unu el la postvivantoj de la koncentrejoj.

La familio de Ludviko Zamenhof fariĝis viktimo de naziismo. Kialo estis antisemitismo kaj timo pro la danĝera lingvo Esperanto – daŭre realo por maldemokratiaj fortoj.

Kompreneble, la Gotenbarga Esperanta klubo vizitos tiun konferencon!

Rakonto el 1941

Mi venas al Svedio kiel sola rifuĝinta knabino for de horora koncentrejo de Hitler. Mi loĝis

en knabinhejmo kaj iun skribis pri ni en semajngazeto.

La artikolo donis al ni esperon pri bona julo. Unu tagon venis paro de Tibro. Ili havas junan parencon kiu volas fariĝi amikino kun alia 11-jara knabino. Ili demandis min ĉu mi volas iri kun ili al Tibro. En la Sankta vespero ni ricevis kafon kun nove bakitaj bulkoj ĉe la lito ĉar la knabino nomiĝas "Eva". Poste ni ricevis multajn bongustajn manĝaĵojn. Mi ankaŭ ricevis kristnaskajn donacojn. Mi sentis min kiel en paradizo. Sed la plej memorinda okazo estis kiam ni venis al la kristnaska frudiservo. Per glitveturilo kun torĉoj. Mi vere esperas ke la hodiaŭaj infanoj havos similajn memorindaĵojn. Lea

Pli da anekdotoj

Multaj amuzaj svedaj anekdotoj ne eblas esti tradukitaj en Esperanton, ekz. vortludojn.

Ni trovis kelkajn svedajn historiojn kiujn ni esperas ĝojigos vin:

1. – Kio estas al la torto? Ĝi ja rulas.

– Kompreneble, estas ja pastorulaĵo.

2. – Ĉu via hundo mordas?

– Ne.

– Aj!!!, vi ja diris ke via hundo ne mordas.

– Jes, mia hundo ne mordas, sed ĉi tiu hundo ne estas la mia.

3. – Tiu simio aspektas kiel onklo Rut.

– Fi, tiel vi ne diru!

– Sed la simio ne komprenas kion mi diris.

4. – Por kio la sameoj uzas la felojn de la boacoj?

– Por enhavi boacojn.

5. – Kial vi ne iris al la policejo kun la ringo,
kiun vi trovis.

– Ne ... estas enĉizite "Eterne la via".

EBLE VERO – A.: "Kion vi skribas en tiu kajero?"

B.: "Poemon kun la nomo La printempo."

A.: "Sed estas malvarmega vintro nun!"

B.: "Vero. Sed estos printempo, antaŭ ol la
poemo estos preta."

LAŬVORTE – La patrino (al sia kvinjara filino):
"Ĉu vi senŝeligis la pomon antaŭ ol vi manĝis
ĝin, kiel mi diris al vi?"

"Jes, panjo."

"Kie vi metis la ŝelojn?"

"Tiujn mi manĝis poste!"

ĈIAM DISTRITA – "Kie vi estis en tiu
sabatvespero, sinjoro profesoro?"

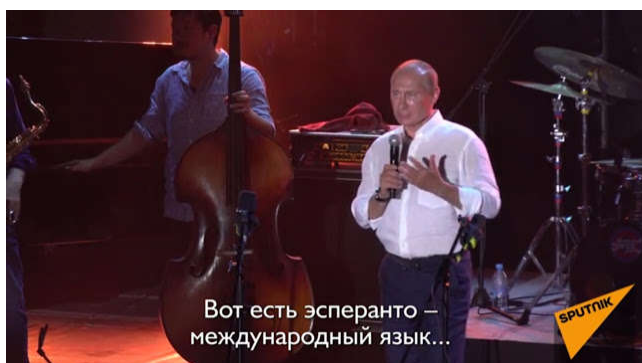
"Mi estis hejme. Kaj vi, sinjoro Strom?"

"Mi ankaŭ estis hejme."

"Strange. Mi ne vidis vin."

Diversaĵoj

La prezidento de Rusujo, Vladimir Putin,
menciis Esperanton dum publika evento. Tio
okazis je la 20-a de Aŭgusto, malferme de la
festivalo Koktebel Jazz Party, kiu havis lokon
en la urbo Koktebel, en la sudorienta regiono
de Krimeo.

Вот есть эсперанто –
международный язык...

Prezidento Putin dum la muzika festivalo en Krimeo.

La ŝtatestro iris en la podion kaj salutis la
muzikistojn. Poste li diris: "Muziko estas
lingvaĵo; same kiel Esperanto ĝi estas kvazaŭ
internacia lingvo, kiu kunigas homojn".

Tiu aserto estis prezentita de pluraj TV-stacioj
en Rusujo kaj eksterlande. La esperantista
komunumo pozitive reagis al tiu novaĵo.

(El la Fejsbukoj de Fabiano Henrique.)

El la Fejsbuka paĝo de Alain Roze:

Naskiĝtagfestoj de Dalai-Lama.

"Ho, nenio! Ĝuste kion mi ĉiam deziris!"

Ture Sventon i Warszawa

Folke Wedlin

Fortsättning från föregående nummer

4

Var och en som någon gång har förlorat ett språk vet hur dum man känner sig. Ja, kanske ordet "dum" egentligen är i svagaste laget; "irriterad" är nog ett riktigare uttryck, eller möjligen rent av "arg". Ludvig var arg den påföljande morgonen, det kan man lugnt påstå. Han var så fåordig och sammanbiten vid frukosten att fru Zamenhof blev riktigt förskräckt. Allt hade ju varit så lyckat föregående kväll. Men hon vågade inte fråga hur det stod till; Ludvig hade kanske bara inte kunnat somna efter den uppslupna festen, sade hon sig själv – och det hade hon ju rätt i, på sätt och vis.

På vägen till skolan intalade han sig att han hade glömt kvar den viktiga lilla boken någonstans där, i skolpulpeten kanske. När han kom in i skolbyggnaden, möttes han av vilsna klasskamrater som berättade för

honom, att dagens första lektion (även denna dag fransklektionen) var inställd. Lektor Beautrompe hade precis setts lämna skolan i största hast i sällskap med en kortvuxen spenslig man i mörk välpressad kostym och spetsiga skor – enligt uppgift en skolinspektör från S:t Petersburg – och alla hans lektioner var inställda. Läroverkets rektor stod och vred sina händer medan han berättade för Ludvigs klass om det oförklarliga som hänt. Ett fruktat ord viskades någonstans ifrån: "Sibirien!" Den inställda timmen ägnade i alla fall Ludvig och hans tre kamrater åt att leta efter det viktiga lilla häftet men utan framgång. Det var och förblev försvunnet.

Det var med bedrövat sinne som Ludvig gick hem från skolan den eftermiddagen. Portvaksfrun kom faktiskt av sig i sina vänliga nickningar när hon såg ynglingen gå förbi med sänkt huvud, och stegen uppför trappan till familjens våning ekade tunga som

en dömd galärslavs. Inte ens den vackra men ack så slitna gulddekorerede glasrutan i lägenhetsdörren gjorde honom gladare till sinnes.

Medan han hängde av sig ytterkläderna i tamburen, kom Fania ut från sitt rum. "Hur är det med dig?" frågade hon när hon såg hur bedrövad han såg ut. När Ludvig tvekade lite med svaret, tillade hon: "För mig kan du berätta – det vet du." Så fick hon veta allt om Ludvigs språkprojekt och om den lilla anteckningsboken, där allt stod uppskrivet och som nu var försvunnen. Ett ögonblick stod hon tankfull framför sin storebror; så strålade hon upp och sade: "Men vet du vad, Ludvig! Jag kom just på: det finns EN person som nog skulle kunna hjälpa oss. Jag läste i tidningen för ett tag sedan om en detektiv i Sverige, privatdetektiv Sventon, Ture Sventon i Stockholm – han skulle säkert kunna få tag i boken. Han har hjälpt en massa människor att hitta sådant som de har blivit av med. Det stod om en fin engelsk lord som fick hjälp av honom med – ja, vad det nu var (hon kände att hon inte kunde säga att det bara var en katt som kommit bort) – och en förnäm arab hade blivit av med en hemlig uppfinning (här blandade hon ihop det lite) – och en rik amerikanska hade förlorat ett helt slott! De fick också hjälp av Sventon! Vi måste vända oss till honom!"

De letade fram tidningen ("Polska Posten") med artikeln om Sventon, och Ludvig såg faktiskt lite mera hoppfull ut, när han hade läst den. "Men hur får vi tag i Sventon?", sade han. Fania såg hemlighetsfull ut. "Låt mig sköta om den saken", sade hon. "Jag tror att jag vet hur vi ska göra."

5

Fania gick bort till faderns arbetsrum. Dörren var stängd, och hon knackade en försynt knackning. "Bara för säkerhets skull", sade hon till Ludvig och samtidigt till Felix, som precis kommit in från trapphuset. Då inget svar kom inifrån arbetsrummet, öppnade hon dörren och gick hastigt in. Hon satte sig vid skrivbordet. Pojkarna följde försiktigt och

samtidigt nyfiket efter. Ur skåpet under faderns stora och respektingivande skrivbord tog Fania fram en telegramblankett; hon visste precis var hon skulle leta. Med en välvässad blyertspenna som hon hittade i ett pennfack ordningsamt placerat under den stora fotogenlampan av kontorsmodell på bordet skrev hon så, hastigt men tydligt, några rader. Blanketten visade hon sedan fram för bröderna. Ludvig läste högt:

"TILL HERR EMANUEL NOBEL STUREGATAN 22
STOCKHOLM SVERIGE

BEHÖVER RESA TILL STOCKHOLM FÖR ATT
TRÄFFA PRIVATDETEKTIV SVENTON STOP
VIKTIGT STOP KAN DU HJÄLPA OSS MED 2
ÅNGBÅTSBILJETTER STOP FANIA"

"Vad då, två ångbåtsbiljetter?" sade Felix. "Får inte jag följa med?" Fania kastade en frågande blick på Ludvig, som sade: "Jovisst, Felix – om Fania tror att det går för sig –?" Fania suckade och ändrade med radergummi till "2½ ÅNGBÅTSBILJETT". Felix fnyste lite när han såg "halvan" men såg trots det väldigt nöjd ut. "Men vem är nu Emanuel Nobel?" undrade Ludvig. "Emanuel är min brevvän i Stockholm", förklarade Fania. "Han är lika gammal som du, Ludvig. Han är väldigt trevlig, och hans pappa är väldigt rik. Emanuel har sagt att han vill att vi skall träffas, och han har nämnt att han kan ordna båtbiljetter. Så om du tycker att det här är i sin ordning, så får Felix kila iväg med detta till telegrafstationen nu." – "Jag tar det!" ropade Felix, nappade åt sig telegrammet och försvann utan att vänta på Ludvigs svar. Hans två syskon skakade leende på huvudet.

Nästa dag kom svaret:

"2½ DANZIG – STOCKHOLM HYTT 2:A KLASS
S/S MARIEHAMN AVGÅNG 8 30 TORSDAG E M
STOP EMANUEL"

läste Fania för bröderna.

"Men vad säger vi till mamma och pappa? Och hur går det med våra skolor?!" – "Vad dum du är", tyckte Felix, "vi har ju skurlov, och så är det helg!" – "Och du tror att vi är

tillbaka med herr Sventon till dess att skolan börjar?” sade Ludvig skeptiskt. ”Ja, det är klart!” svarade Felix, aningen otålig över sin äldre brors totalt bristande äventyrlighet. ”Och när nu en Nobel är så nobel att han bjuder”, inflikade Fania, ”så har pappa och mamma säkert ingenting att invända!”

6

På nedre Drottninggatan i Stockholm har privatdetektiv Ture Sventon sitt kontor. Varje dag myllrar, om inte myriader så åtminstone hundratals människor förbi den oansenliga smala port, genom vilken så många olyckstygnd hjälpsökande har trätt in och lika många småtrallande skuttat ut. Den här dagen satt privatdetektiven och hans sekreterare fröken Jansson och väntade på ett förannonserat besök. Det var lördag eftermiddag, och då var detektivkontoret normalt sett stängt, men det hade kommit ett korrespondenskort med namnet NOBEL tryckt på kuvertets baksida, med meddelande om att man i kejsardömet Ryssland önskade detektivens hjälp, och kunde herr privatdetektiven möjligen ta emot de hjälpsökande, ehuru det var lördag eftermiddag? Handstilen kunde tyckas något ungdomlig, och ”Ryssland” var stavat med två ”n”, men sådant kan ju lätt hända den bästa skribent.

Det pinglade på dörren, och fröken Jansson skyndade sig att öppna. Utanför stod en grupp ungdomar, och fröken Jansson skulle just säga, att om det var till Svensons man

skulle, så bodde dessa i våningen ovanför (av någon underlig anledning var det många som gick fel), när en yngling i gruppen flämtade fram: ”Vi skall träffa detektiven!”

Fröken Jansson, som innan hon började hos Sventon, en tid hade arbetat som handarbetslärarinna (hennes stora intresse var fortfarande att virka grytlappar) tog på sig sin stränga syfrökensmin och sade: ”Det går inte. Kontoret är stängt!” Hon skulle just stänga dörren, när den framfusige ynglingen sade: ”Men vi har avtalat tid!” Fröken Jansson insåg genast att hon begått ett allvarligt misstag och sade nu lite oroligt: ”Åh! Men varsågoda i så fall!”

Ungdomarna steg in, och fröken Jansson visade med handen mot Sventons rum. En av besökarna, en vaken ung man i 12-årsåldern, pekade på den som dittills fört ordet och sade: ”Han först”. Fröken Jansson bleknade något, sade hastigt ”Ett ögonblick bara” och gick in till Sventon. ”Han är furste!” viskade hon, ”storfurste kanske!” Sventon, som var van att ta emot förnäma och viktiga personer som önskade hans hjälp, nickade och sade lågt: ”På så sätt! Tack, fröken Jansson!”

Besökarna steg alltså in i Sventons rum, och Sventon sträckte fram handen till Emanuel. ”Välkommen, Ers Höghet”. Han tog även de andra i hand och bugade. ”Varsågoda och sitt ner allihop. Vad gäller saken?”

Fortsättning i nästa nummer.

Om Ora Klubo

Om du inte redan är medlem i stödföreningen för vårt bibliotek i Stannum så hoppas vi att du nu går med! Klubben har en träff varje månad den 15:e, se vår hemsida för aktuellt program, www.esperanto-gbg.org. Medlemsavgift 100 kr/år, betalas till Societos plusgiro 43612-1, OBS! ange *Membreco de Ora Klubo*. Skicka samtidigt ett mail – gbg@esperanto.se – till oss så att vi har dina kontaktuppgifter. Skicka mail också om du vill veta mer. Välkommen!

Enhavo:

Paĝo

2. Espeporko konsilas.
Rekommenderad läsning efter
esperantokursen / Rekomendinda
legado post la Esperantokurso.3. Monica rekomendas.4. Kontakto kun niaj legantoj.
Novjara saluto el Samarkando.5. Julfesto ĉe Helfrid Karlsson en
Torslanda.
Jen la rezulto de la defio mem krei
hajkojn.6. Kiel nomi la seksojn esperante?7. Juna membro de la Gotenbarga klubo.8. Babilo pri danco!
Inga Johansson rakontas.9. Kerstin Rodin: Mia vizito en centjara
Finnlando 2017. | <ol style="list-style-type: none">11. Novjaraj promesoj
Kiu inventis niajn unuojn de tempo?12. Pri lingvoj.13. Mikael Parkvall pri Esperanto.15. La plej malgranda en la arbaro.16. El nia biblioteko.
Wikipedia om J. M. Schleyer.17. Ny bok av Lars Forsman: Meningen
med livet – en förberedelse för nästa.18. Oficiala ceremonio pri Zamenhof ĉe
Unesko en Parizo.19. Kunveno por demokratio.
Pli da anekdotoj.20. Diversaĵoj.21. Ture Sventon i Warszawa (forts.)23. Om Ora Klubo.24. Pri Ora Ĵurnalo. |
|---|--|

Pri *Ora Ĵurnalo*

Ora Ĵurnalo estas reta magazino eldonata de Ora Klubo, subtena klubo de la esperantolibrejo en Stannum, Östadsvägen 68. La eldonfrekvenco estos neregula, sed proksimume ĉiun aŭ ĉiun duan monaton.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@telia.com. Fina paĝaranĝo: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

La magazino estas senkosta kaj elŝutebla el la retejo de Esperanto-Societo de Gotenburgo: www.esperanto-gbg.org. **Volonte plusendi ĝin!**

**Kontaktu iun el la redaktantoj kiam vi volas viziti
la bibliotekon en Stannum, ili malfermos al vi!**

